

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Revizija uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov**(raziskovalno mnenje)**

(2023/C 349/05)

Poročevalka: **Antje Sabine GERSTEIN**

Zaprosilo	Evropska komisija, 20. 1. 2023
Pravna podlaga	člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo
Datum sprejetja na seji strokovne skupine	29. 6. 2023
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	12. 7. 2023
Plenarno zasedanje št.	580
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	196/1/4

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) podpira pristop Evropske komisije, da se kot izhodišče za revizijo uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov upošteva predvsem možnost novih tehnologij digitalnega označevanja, novih tehnologij vlaken in njihove klasifikacije ter novih tehnologij recikliranja, s čimer se priznava nov obsežen regulativni okvir EU za tekstilne izdelke na splošno.

1.2 Potrošniki imajo različna pričakovanja glede obsega podrobnosti na tekstilnih etiketah. Revizija uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov mora zadostiti tem različnim pričakovanjem, tako da bi najprej ponudila osnovne in lahko razumljive informacije, hkrati pa omogočila dostop do podrobnejših informacij.

1.3 Glede na to, da je tekstilna industrija eden od najbolj globaliziranih sektorjev, bi si morala Evropska komisija po mnenju EESO nujno prizadevati za vseevropsko in svetovno uskladitev zahtev glede označevanja porekla, navodil za nego in velikosti tekstilnih izdelkov ter sestave vlaken.

1.4 EESO poziva Evropsko komisijo, naj upošteva posebne potrebe MSP v tem sektorju. Da bi preprečili nadaljnjo selitev proizvodnje in glede na dejstvo, da sektor zaposluje 1,3 milijona oseb v EU, morajo nove zahteve uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov zagotoviti dovolj prožnosti za obravnavanje potreb in zmogljivosti MSP, da se delovna mesta ter znanja in spretnosti v tem sektorju ne samo ohranijo, temveč tudi še naprej razvijajo.

2. Splošne ugotovitve

2.1 V strategiji EU za trajnostne in krožne tekstilne izdelke je bil napovedan pregled uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov (Uredba (EU) št. 1007/2011⁽¹⁾), v skladu s katero morajo biti tekstilni izdelki, ki se prodajajo na trgu EU, opremljeni z etiketo, na kateri je jasno navedena sestava vlaken in vsi netekstilni deli živalskega izvora. V okviru tega pregleda je v strategiji omenjena možnost uvedbe obveznega razkritja drugih vrst informacij, kot so parametri trajnosti in krožnosti, velikost izdelka ter, kjer je to ustrezno, država, v kateri je bil izdelek narejen („made in“).

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1007/2011 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o imenih tekstilnih vlaken in s tem povezanim etiketiranjem in označevanjem surovinske sestave tekstilnih izdelkov ter razveljavitvi Direktive Sveta 73/44/EGS in direktiv 96/73/ES in 2008/121/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 272, 18.10.2011, str. 1).

2.2 EESO v tem mnenju preučuje možnosti za razširitev področja uporabe sedanje uredbe z upoštevanjem nekaterih elementov, ki so že navedeni v njenem členu 24, ter drugih parametrov trajnostnosti in krožnosti v skladu s sedanjimi zakonodajnimi predlogi, kot je zakonodajni predlog o zahtevah za okoljsko primerno zasnovane trajnostnih izdelkov. V mnenju bosta obravnavana industrijski vidik, vključno s stroški in boljšo izmenjavo informacij vzdolž vrednostne verige, ter vidik potrošnikov, da se zagotovijo pravilne, točne in jasne informacije.

2.3 EESO podpira pristop Evropske komisije, da se za izhodišče v glavnem vzame možnost novih tehnologij digitalnega označevanja, novih tehnologij vlaken in njihove klasifikacije ter novih tehnologij recikliranja, s čimer se priznava nov obsežen regulativni okvir EU za tekstil, vključno s pobudo Evropske komisije o zelenih trditvah ⁽²⁾.

2.4 V zvezi s tem EESO poudarja, da so številni vidiki tekstilnega sektorja že obravnavani v zelo zapletenih horizontalnih regulativnih predlogih, ki so večinoma že v zakonodajnem postopku. Družbena odgovornost podjetij in delovni vidiki so obravnavani v direktivi o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in uredbi o prisilnem delu. Direktiva o krepitvi vloge potrošnikov in direktiva o zelenih trditvah bosta kmalu urejali sporočanje trditvev o trajnostnosti, revidirana okvirna direktiva o odpadkih pa bo obravnavala osnovne koncepte, povezane z ravnanjem z izrabljenimi proizvodi.

2.5 Potrošniki imajo različna pričakovanja glede stopnje podrobnosti informacij na tekstilnih etiketah. Revizija uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov mora zadostiti tem različnim pričakovanjem, tako da bi najprej ponudila osnovne in lahko razumljive informacije, hkrati pa omogočila dostop do podrobnejših informacij, na primer s prostovoljnimi zagotavljanjem standardiziranih informacij o proizvodnem procesu.

2.6 EESO poudarja, da je revizija uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov ena od pobud REFIT z jasnimi cilji, da bi bila zakonodaja EU enostavnejša, prilagojena svojemu namenu ter cenejša za podjetja in potrošnike. Za podjetja mora to vključevati zmanjšanje stroškov izpolnjevanja obveznosti ter regulativno jasnost in doslednost. Potrošniki pa potrebujejo točne, razumljive in primerljive informacije o tekstilnih izdelkih. EESO poudarja pomen čim večje uskladitve, da bi sektorju pomagali pri uspešnem prehodu na celovito krožnost.

2.7 EESO poziva k nujnemu ukrepanju v zvezi s sistemom klasifikacije vlaken, saj sedanji sistem ni dovolj prožen, da bi obravnaval razvoj inovativnih vlaken, ki imajo pogosto manjši vpliv na okolje kot konvencionalna vlakna. Za številne proizvajalce novih vlaken je to stanje moteče, ker ne morejo natančno označevati svojih vlaken. Poleg tega teh novih vlaken še ni mogoče navesti na tekstilnih etiketah, zato se med recikliranjem težko identificirajo, kar trenutno ovira krožnost v sektorju. EESO poudarja, da ta regulativna vrzel negativno vpliva tudi na dožemanje potrošnikov, saj so lahko nekateri proizvodi dejansko veliko bolj trajnostni, kot je navedeno na sedanjih etiketah.

2.8 Po mnenju EESO bi si morala Evropska komisija nujno prizadevati za vseevropsko in svetovno uskladitev zahtev glede označevanja porekla, navodil za nego, velikosti in sestave vlaken. Tekstilni sektor je eden najbolj globaliziranih sektorjev. Oblačila, proizvedena v istem obratu, so poslana na različne dele sveta (EU, ZDA itd.), ki imajo različne zahteve glede označevanja ⁽³⁾. Upoštevati bi bilo treba globalne zahteve glede označevanja in usklajene svetovne standarde, če obstajajo.

2.9 Zahteva po največji možni uskladitvi je povezana z jasnimi političnimi pozivi EESO, da se ustavi nadaljnje ogrožanje notranjega trga, saj se zdi, da se zahteve glede označevanja v državah članicah vse bolj razlikujejo. EESO zato meni, da je nujno in časovno ustrezno, da Evropska komisija predlaga revizijo uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov v letu 2023, torej točno 30 let po ustanovitvi enotnega trga.

⁽²⁾ COM(2023) 166 final – 2023/0085 (COD).

⁽³⁾ Primeri takih zahtev so kanadski predpisi o označevanju in oglaševanju tekstila (*Canada's Textile Labelling and Advertising Regulations*, TLAR) in ameriški zakon o identifikaciji izdelkov iz tekstilnih vlaken (*Textile Fiber Products Identification Act*).

2.10 EESO poziva Evropsko komisijo, naj upošteva posebne potrebe MSP v tem sektorju. Da bi preprečili nadaljnjo selitev proizvodnje in glede na dejstvo, da sektor zaposluje 1,3 milijona oseb v EU ⁽⁴⁾, morajo nove zahteve uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov zagotoviti dovolj prožnosti za obravnavanje potreb in zmogljivosti MSP, da se delovna mesta ter znanja in spretnosti v tem sektorju ne samo ohranijo, temveč tudi še naprej razvijajo. Splošno preverjanje skladnosti, ki ga izvaja certifikacijski organ, na primer ni izvedljivo za MSP, ki so temelj industrijske proizvodnje tekstila v EU. Razumen pristop bi bil, da se predvidijo postopki t. i. samocertifikacije, kot je notranja kontrola proizvodnje, opredeljena v Prilogi II k Sklepu št. 768/2008/ES ⁽⁵⁾, v skladu s katero MSP obveščajo potrošnike in jim zagotavljajo jamstva.

3. Posebne ugotovitve

3.1 Klasifikacija vlaken

3.1.1 Tekstilna industrija je v zadnjih letih razvila vrsto novih vlaken z dokazano manjšim okoljskim odtisom v primerjavi z bolj tradicionalnimi vlakni. Čeprav ti materiali temeljijo na podobnih surovinah, se njihova proizvodna tehnologija in lastnosti pogosto znatno razlikujejo od tistih, ki se uporabljajo v konvencionalnih vlaknih. Nova vlakna trenutno niso priznana v obstoječih splošnih klasifikacijah vlaken v Prilogi I, zato so inovativne vrste vlaken razvrščene pod različnimi imeni vlaken ali kot „druga“ vlakna. Glede na zeleni in krožni prehod bi morala revidirana uredba o označevanju tekstilnih izdelkov omogočiti, da se vlakna s posebnimi značilnostmi tudi priznajo kot taka v Prilogi I. Predvidena revizija uredbe bi morala biti bolj prilagojena, da bi odražala dinamičen napredek v zvezi z inovativnimi vlakni.

3.1.2 Širok nabor novih vrst vlaken s posebnimi značilnostmi se bo v kratkem začel tržiti ali pa bo v prihodnosti na voljo na trgu. Vendar je sedanji postopek posodabljanja Priloge I za vložnike nepregleden in negotov. Zato EESO priporoča, naj organi EU ocenijo in pregledajo, kako bi postopek posodabljanja postal preglednejši in tehnično natančnejši.

3.2 Meja dovoljenega odstopanja za sestavo vlaken

3.2.1 V skladu s preходом na krožno gospodarstvo tekstilna industrija pri proizvodnji oblačil vse pogosteje uporablja reciklirana vlakna in materiale. Sedanja uredba ni povsem primerna za natančno označevanje sestave vlaken z vsebnostjo recikliranih materialov, kar ovira prehod na krožno gospodarstvo. V skladu s členom 20(3) sme sestava vlaken, ki jo s testiranjem ugotovi posamezna ustanova, za največ 3 % odstopati od sestave vlaken, navedene na etiketi. Vendar ob trenutnem tehničnem razvoju tehnologije ločevanja in recikliranja tekstila razlike v sestavi vlaken včasih presegajo 3-odstotno odstopanje. Razlog za to je, da zlasti pri mehanskem recikliranju ni mogoče v celoti zagotoviti, da surovina za recikliranje ne vsebuje nečistih snovi zaradi drugih tekstilnih materialov. Zato je treba v revidirani uredbi o označevanju tekstilnih izdelkov razmisliti o večjem odstopanju sestave. EESO na podlagi mnenj strokovnjakov priporoča, naj novo dovoljeno odstopanje znaša 3–5 %. Pri večjem dovoljenem odstopanju bi se morale upoštevati le obstoječe omejitve tehnologije recikliranja, ne bi pa se smela upravičevati slaba proizvodna praksa. Manjše povečanje odstopanja je dobrodošel korak pri odpravljanju ovir za uporabo recikliranih materialov v proizvodnji oblačil.

3.3 Uskladitev s svetovnimi standardi in postopki

3.3.1 Uskladitev standardov testiranja

3.3.1.1 Tekstilna industrija je zelo globaliziran sektor, ki pogosto uporablja mednarodne standarde. Revizija uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov je priložnost za uskladitev metod testiranja sestave vlaken s svetovnimi standardi. Trenutno so v skladu s členom 19 za testiranje sestave vlaken dovoljeni samo standardi EU (EN). V večini primerov so standardi EN zelo podobni mednarodnim standardom ISO, vendar manjše razlike v parametrih metod povzročajo neskladja med rezultati testov ISO in EN. Zaradi globalnih vrednostnih verig industrije se sektor v glavnem ravna po standardih ISO in jim daje prednost. Zato se podjetja soočajo s povečanim testiranjem izdelkov, namenjenih za evropski trg, kar znatno povečuje stroške. EESO zato priporoča, da se standardi ISO v revidirano uredbo o označevanju tekstilnih izdelkov sprejmejo kot priznani preizkusni standardi. Poleg tega EESO priznava velik napredek v inovacijah na področju novih metod za odkrivanje sestave vlaken. Evropska komisija bi morala ta napredek upoštevati pri reviziji uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov.

⁽⁴⁾ https://euratex.eu/wp-content/uploads/EURATEX_FactsKey_Figures_2022rev-1.pdf

⁽⁵⁾ Sklep št. 768/2008/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o skupnem okviru za trženje proizvodov in razveljavitvi Sklepa Sveta 93/465/EGS (UL L 218, 13.8.2008, str. 82).

3.3.2 Uskladitev z mednarodnimi standardi in trgovinskimi pravili

3.3.2.1 EESO podpira zamisel o preoblikovanju uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov v pravilnik o usklajenih standardih za številne zahteve (klasifikacija novih vlaken, testiranje sestave vlaken, določanje velikosti izdelkov, navodila za nego). Kolikor je mogoče, bi morali ti standardi veljati za ves svet. To bi privedlo do večje usklajenosti zahtev glede označevanja na enotnem trgu in na svetovni ravni.

3.3.2.2 Glede na globalnost tekstilnega sektorja je ključnega pomena, da se pri reviziji uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov upoštevata mednarodna uskladitev in sodelovanje. Evropska komisija bi morala zagotoviti skladnost s Svetovno carinsko organizacijo in sedanjo revizijo oznak harmoniziranega sistema ter tudi z zavezami v Sporazumu STO o tehničnih ovirah v trgovini glede uporabe mednarodnih standardov.

3.4 Digitalno označevanje

3.4.1 EESO močno pozdravlja namero Evropske komisije, da v revidirani uredbi o označevanju tekstilnih izdelkov digitalizira označevanje sestave. Poleg tega pozdravlja pobude za digitalno označevanje in obveščanje potrošnikov v okviru uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke, kot je digitalni potni list za izdelke. Vendar je ključnega pomena, da Evropska komisija uskladi te digitalne pobude, da bi ustvarila skladen in učinkovit okvir politike.

3.4.2 Fizične etikete iz več razlogov trenutno niso tako učinkovite, kot bi bilo zaželeno. Kupci etikete po nakupu izdelka pogosto odrežejo ali pa se besedilo po več pranjih spere z njih. Poleg tega je oblikovanje velikih fizičnih etiket v več različnih jezikih drago in prispeva k plastičnim odpadkom. Besedilo je drobno in vključuje več prevodov, kar potrošnikom tudi otežuje razumevanje.

3.4.3 Digitalne etikete bi podjetjem olajšale delo, potrošnikom pa bi zagotovile boljše obveščanje, saj bi jim ponudile jasno besedilo v ustreznih jezikovnih različicah. Še vedno je treba zagotoviti informacije digitalno manj večšim potrošnikom, pri čemer obstajajo druge možnosti, na primer zagotavljanje informacij na zahtevo potrošnika na prodajnem mestu. Z vidika trajnosti lahko neizbrisna oznaka tipa „nosilec podatkov“ na proizvodu zagotovi enostaven dostop do digitalnih informacij.

3.4.4 Četudi bi Komisija sklenila, da bo nekatere informacije pustila na fizičnih etiketah, bi moral ta pristop kljub temu na splošno znatno zmanjšati velikost etiket. EESO se strinja s Komisijo, da bi bilo treba odstranjevanje fizičnih etiket ali fizičnih nosilcev digitalnih informacij otežiti, saj so že na voljo etikete, ki ne dražijo kože. Metode, s katerimi se oteži odstranjevanje etiket, bi morale zagotoviti trajnost informacij (npr. informacije, natisnjene neposredno na materialu, se lahko izperejo) in ne bi smele zmanjšati funkcionalnosti izdelka (npr. vštite celotne etikete na oblačilo bi lahko zmanjšalo njegovo funkcionalnost).

3.4.5 Evropska komisija bi morala oceniti, kako se lahko digitalni potni list za izdelke uporablja v okviru digitalne etikete na podlagi revidirane uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov. Da bi omogočili skladnost in olajšali izvajanje, bi lahko digitalno etiketo, predlagano v uredbi o označevanju tekstilnih izdelkov, namestili na isti nosilec podatkov kot digitalni potni list za izdelke.

3.5 Izjema pri označevanju za nekatere vrste proizvodov

3.5.1 Priloga V sedanje uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov izvzema 42 vrst tekstilnih izdelkov iz obveznosti označevanja. To so majhni predmeti (kot so pasovi za ure), pri katerih bi etiketa zmanjšala funkcionalnost izdelka. Toda pristop na podlagi seznama ne zagotavlja jasnih smernic o tem, kako naj izvajalci označijo proizvode, ki niso navedeni v Prilogi V, vendar se njihova funkcionalnost tudi zmanjša zaradi etikete. EESO priporoča, da se v revidirani uredbi pojasni, kako pravilno označiti proizvode (kot so hlačne nogavice in nogavice), kadar obvezno označevanje zmanjša funkcionalnost proizvoda. Sedanji pristop na podlagi seznama bi lahko na primer nadomestili z opredelitvijo proizvodov, izvzetih iz obveznega označevanja.

V Bruslju, 12. julija 2023

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Oliver RÖPKE
